

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง ผลของการใช้รูปแบบพยาบาลพี่เลี้ยงที่มีต่อความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพใหม่ในฐานะหัวหน้าทีมการพยาบาล โรงพยาบาลเมืองฉะเชิงเทรา จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยใช้รูปแบบการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-experimental Research) ประชากรกลุ่มเดียว วัฏแบบอนุกรมเวลา (The One-group Time Series Design) โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพใหม่ในฐานะหัวหน้าทีมการพยาบาล ระหว่างก่อนใช้รูปแบบพยาบาลพี่เลี้ยงและหลังใช้รูปแบบพยาบาลพี่เลี้ยง ในสัปดาห์ที่ 1 และเปรียบเทียบความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพใหม่ในฐานะหัวหน้าทีมการพยาบาลระหว่างการ ใช้รูปแบบพยาบาลพี่เลี้ยง ในสัปดาห์ที่ 1 และหลังใช้รูปแบบพยาบาลพี่เลี้ยง ในสัปดาห์ที่ 4 โดยมี ประชากรในการวิจัย คือ พยาบาลวิชาชีพใหม่

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ กลุ่มพยาบาลวิชาชีพใหม่ จำนวน 14 คน ที่สำเร็จการศึกษาในปี 2553 ปฏิบัติงานในหอผู้ป่วยต่าง ๆ กลุ่มการพยาบาล โรงพยาบาลเมืองฉะเชิงเทรา จังหวัดฉะเชิงเทรา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยเครื่องมือ 3 ชุด คือ คู่มือปฏิบัติการพยาบาลพี่เลี้ยงสำหรับพยาบาลวิชาชีพใหม่ แบบวัดความรู้เรื่อง พยาบาลพี่เลี้ยง และแบบวัดความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพใหม่ในฐานะหัวหน้าทีมการพยาบาล โดยผู้วิจัยได้ประสานงานกับหัวหน้าหอผู้ป่วยเพื่อขอความร่วมมือในการสุ่มกลุ่มตัวอย่างคัดเลือกพยาบาลพี่เลี้ยงโดยความสมัครใจ เตรียมการอบรม ดำเนินการจัดอบรมพยาบาลพี่เลี้ยง และวัดความรู้พยาบาลพี่เลี้ยงก่อนและหลังการอบรม ตามลำดับ ประสานงานในการจัดตารางการปฏิบัติงาน

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ด้วยการนำคะแนนที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งก่อนและหลังการใช้รูปแบบพยาบาลพี่เลี้ยงสำหรับพยาบาลวิชาชีพใหม่ ทั้ง 2 ครั้ง มาคำนวณหาค่าทางสถิติทดสอบที (t-test Statistic)

สรุปผลการวิจัย

1. ความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพใหม่ในฐานะหัวหน้าทีมการพยาบาล โดยรวมและรายด้าน ภายหลังการทดลองใช้รูปแบบพยาบาลพี่เลี้ยง ในสัปดาห์ที่ 1 สูงกว่าก่อนได้รับการทดลองใช้รูปแบบพยาบาลพี่เลี้ยงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

2. ความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพใหม่ในฐานะหัวหน้าทีมการพยาบาล โดยรวมและรายด้าน ภายหลังจากทดลองใช้รูปแบบพยาบาลพี่เลี้ยง ในสัปดาห์ที่ 4 สูงกว่าภายหลังได้รับการทดลองใช้รูปแบบพยาบาลพี่เลี้ยง ในสัปดาห์ที่ 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษา ผลของการใช้รูปแบบพยาบาลพี่เลี้ยงต่อความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพใหม่ในฐานะหัวหน้าทีมการพยาบาล โรงพยาบาลเมืองฉะเชิงเทรา ผู้วิจัย อภิปรายผลการทดลองตามสมมติฐาน ดังนี้

1. ความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพใหม่ในฐานะหัวหน้าทีมการพยาบาลหลังการใช้รูปแบบพยาบาลพี่เลี้ยง ในสัปดาห์ที่ 1 ดีวก่อนการใช้รูปแบบพยาบาลพี่เลี้ยง จะเห็นได้ว่าผลของการใช้รูปแบบพยาบาลพี่เลี้ยงสะท้อนให้เห็นการเปลี่ยนแปลงของบทบาทพยาบาล คือ การปฏิบัติบทบาทพยาบาลพี่เลี้ยงและบทบาทการปฏิบัติงานของหัวหน้าทีมการพยาบาลใหม่ เนื่องจากรูปแบบพยาบาลพี่เลี้ยงมุ่งเน้นให้พยาบาลพี่เลี้ยงจะต้องกระตือรือร้น ใฝ่หาความรู้เพิ่มเติมเพื่อพัฒนาศักยภาพของตนเองให้เป็นแบบอย่างแก่พยาบาลวิชาชีพใหม่ทั้งในด้านการปฏิบัติการพยาบาลตามแนวทางมาตรฐานกำหนดและด้านการสอน การนิเทศ ซึ่งสำเร็จโดยรวม และส่งผลให้เกิดคุณภาพการพยาบาลที่ดี และพยาบาลวิชาชีพใหม่เกิดการเรียนรู้จากรูปแบบพยาบาลพี่เลี้ยง ผ่านพยาบาลพี่เลี้ยงทำให้เกิดความสามารถในการปฏิบัติงานของหัวหน้าทีมการพยาบาล สอดคล้องกับผลการนำรูปแบบพยาบาลพี่เลี้ยงไปใช้ในการช่วยการปรับตัวของพยาบาลใหม่ของยุพาพิน ศิริโพธิ์งาม (2538) ที่พบว่า รูปแบบพยาบาลพี่เลี้ยงมีประโยชน์ต่อพยาบาลใหม่ และสำหรับพยาบาลพี่เลี้ยง ซึ่งจะนำไปสู่ความก้าวหน้าในวิชาชีพ มีความพึงพอใจในการทำงานและผลสำเร็จที่เกิดขึ้น เป็นการสร้างองค์กรแห่งการเรียนรู้ร่วมกันทั้งพยาบาลพี่เลี้ยงและพยาบาลที่สำเร็จการศึกษาใหม่ ในการใฝ่หาความรู้ร่วมกัน เข้าใจตรงกัน กำหนดแนวทางการปฏิบัติที่ชัดเจนนำไปสู่การปฏิบัติ และมีการประเมินผลเพื่อนำไปปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะช่วยสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการพัฒนาคน จากการศึกษาของ Ronsten, Andersson, and Gustafsson, (2005) พบว่า รูปแบบพยาบาลพี่เลี้ยงเป็นส่วนสำคัญต่อการประสบความสำเร็จของพยาบาลทั้งด้านวิชาชีพและการพัฒนาคุณภาพการพยาบาล จากการศึกษาของ ศิริมา โกมารทัต (2549) ที่พบว่า ความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลสำเร็จการศึกษาใหม่ภายหลังจากใช้รูปแบบพยาบาล

ที่เลี้ยงสูงกว่าก่อนการใช้รูปแบบพยาบาลที่เลี้ยง

2. ความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพใหม่ในฐานะหัวหน้าทีม
การพยาบาลหลังการใช้รูปแบบพยาบาลที่เลี้ยง ในสัปดาห์ที่ 4 ดีกว่าหลังใช้รูปแบบพยาบาลที่เลี้ยง
ในสัปดาห์ที่ 1

แสดงว่าความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพใหม่ในฐานะหัวหน้าทีม
การพยาบาลดังกล่าว เป็นผลมาจากการใช้รูปแบบพยาบาลที่เลี้ยงอย่างต่อเนื่อง และสม่ำเสมอ ส่งผล
ให้ความสามารถในการปฏิบัติงานในฐานะหัวหน้าทีมของการพยาบาลของพยาบาลวิชาชีพใหม่เกิด
การคงอยู่ แม้ว่าเวลาผ่านไป 4 สัปดาห์แล้วก็ตาม ดังที่ Clayton, Broome, and Ellis (1989) ได้ศึกษา
ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบพยาบาลที่เลี้ยง ประสบการณ์ และบทบาททางสังคมของพยาบาลที่
สำเร็จการศึกษาแล้วและทำการวัดผลต่อเนื่อง ในระยะเวลา 6 เดือน พบว่ามีความแตกต่างกัน
นอกจากนี้ทัศนคติในบทบาทจะเปลี่ยนแปลง ได้ยังขึ้นอยู่กับสิ่งเร้าภายนอก ได้แก่ บุคคลต้นแบบ
สถานการณ์ และกลุ่มสังคมที่มากระตุ้นให้เกิดการรับรู้ ซึ่งเป็นปัจจัยที่ส่งเสริมการแสดงบทบาทตัว
แบบ และดำรงศักดิ์ สงเอิยค(2547) ได้ทำการศึกษาเพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการปฏิบัติ
บทบาทหัวหน้าทีมของพยาบาลที่สำเร็จการศึกษาใหม่ก่อนและหลังการใช้รูปแบบพยาบาลที่เลี้ยง
ในโรงพยาบาลธรรมศาสตร์เฉลิมพระเกียรติ พบว่า ความสามารถในการปฏิบัติบทบาทหัวหน้าทีม
ของพยาบาลที่สำเร็จการศึกษาใหม่ภายหลังการใช้รูปแบบพยาบาลที่เลี้ยงในสัปดาห์ที่ 1 และ
สัปดาห์ที่ 4 เพิ่มขึ้นสูงกว่าก่อนใช้รูปแบบพยาบาลที่เลี้ยง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่ง
ความสามารถในการปฏิบัติบทบาทหัวหน้าทีมของผู้สำเร็จการศึกษาใหม่ยังคงอยู่เนื่องจากการใช้
รูปแบบพยาบาลที่เลี้ยง แม้เวลาผ่านไป 4 สัปดาห์ ซึ่งสอดคล้องกับศึกษาของผู้วิจัยที่ได้ศึกษาผลของ
รูปแบบพยาบาลที่เลี้ยงต่อความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพใหม่ในฐานะหัวหน้า
ทีมการพยาบาล ในส่วนของการเป็นผู้นำและการเป็นผู้จัดการนั้นพยาบาลวิชาชีพใหม่ มีโอกาสฝึก
ปฏิบัติงานในหน้าที่ของการเป็นผู้นำทีมการพยาบาลในแต่ละเวรในระยะเวลาค่อนข้างจำกัด ต้องใช้
เวลาในการปรับตัวในการปฏิบัติงานหลาย ๆ ด้าน ทำให้พยาบาลวิชาชีพใหม่ จึงไม่สามารถ
พัฒนาการปฏิบัติงานในด้านการเป็นผู้นำ และผู้จัดการอย่างเพียงพอ และเหมาะสมตามความ
คาดหวังของผู้บริหารและผู้ร่วมงานในช่วงแรก ๆ ดังนั้น การที่จะทำให้พยาบาลวิชาชีพใหม่
สามารถปฏิบัติงานหัวหน้าทีมการพยาบาลใหม่ได้อย่างต่อเนื่อง และตลอดไปนั้น ผู้บริหาร
องค์การพยาบาลควรบริหารจัดการเกี่ยวกับวิธีการในการพัฒนาทรัพยากรบุคคล โดยเฉพาะ
บุคลากรใหม่ทุกคนให้ได้รับการปฐมนิเทศเพื่อเตรียมความพร้อมในการปฏิบัติงาน จัดรูปแบบการ
พัฒนาทักษะในการปฏิบัติงานของบุคลากรอย่างต่อเนื่อง สม่ำเสมอ รวมถึงการประเมิน

ความสามารถในการปฏิบัติงานของอย่างต่อเนื่อง เพื่อทราบถึงพัฒนาการทางด้านการความสามารถในการปฏิบัติงานที่เปลี่ยนแปลงไป

ดังนั้นผู้วิจัยสรุปว่า รูปแบบพยาบาลพี่เลี้ยงในการวิจัยครั้งนี้มีประสิทธิผล คือ ทำให้พยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลเมืองจะเชิงเทรา จังหวัดจะเชิงเทรา มีความพร้อมในการปฏิบัติบทบาทพยาบาลพี่เลี้ยง สามารถทำให้พยาบาลวิชาชีพใหม่เกิดการพัฒนาในการปฏิบัติงานของหัวหน้าทีมการพยาบาลใหม่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงองค์การพยาบาลมีรูปแบบพยาบาลพี่เลี้ยงสำหรับพยาบาลวิชาชีพใหม่ที่ชัดเจนยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผู้บริหารทางการพยาบาลควรนำรูปแบบพยาบาลพี่เลี้ยงไปใช้ให้ครอบคลุมทั้งพยาบาลวิชาชีพใหม่และพยาบาลที่ย้ายหน่วยงานหรือโอนย้ายมาจากโรงพยาบาลอื่น เพื่อให้เกิดความสามารถในการปฏิบัติงานในฐานะหัวหน้าทีมการพยาบาลไปในแนวทางเดียวกัน
2. จากการศึกษาพบว่าความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพเพิ่มขึ้นและคงอยู่ ดังนั้นควรศึกษาสมรรถนะของพยาบาลพี่เลี้ยงซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของรูปแบบพยาบาลพี่เลี้ยงเพื่อหาโอกาสในการพัฒนาพยาบาลพี่เลี้ยงต่อไป
3. นำไปใช้เป็นแนวทางในการศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบพยาบาลพี่เลี้ยงสำหรับผู้สนใจ เพื่อพัฒนาวิชาชีพทางการพยาบาลต่อไป

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษารูปแบบพยาบาลพี่เลี้ยงที่เหมาะสมสำหรับการพยาบาลแต่ละสาขา เนื่องจาก การพยาบาลเฉพาะสาขามีความแตกต่างกันในเรื่องขององค์ความรู้และสมรรถนะที่แตกต่างกันไป ซึ่งพยาบาลวิชาชีพใหม่ควรได้รับการนิเทศทางการพยาบาลจากพยาบาลพี่เลี้ยงซึ่งมีองค์ความรู้และทักษะเฉพาะสาขา